

Täysistunto

Torstai 17.1.2019 klo 15.59—18.39

2.7. Suullinen kysymys sosiaalisesta luototuksesta (Hanna Sarkkinen vas)

Suullinen kysymys SKT 232/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Sarkkinen.

Keskustelu

16.50 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Ylivelkaantuminen ja maksuhäiriömerkinnät ovat iso yhteiskunnallinen ongelma. Maksuhäiriömerkintöjä on nyt enemmän kuin koskaan, yli 380 000. Ylivelkaantuminen ja ulosottoon joutuminen synnyttää kannustinloukkuja, joista nouseminen voi olla vaikeaa.

Ylivelkaantumisen torjuminen on vaikea kysymys. Olennaista on köyhyyden vähentäminen ja taloustaitojen vahvistaminen. Pikavippejä ja niiden mainontaa pitää suitsia lainsäädännöllä. Velkaneuvonnan saatavuutta tulee parantaa.

Sosiaalinen luotto voi olla myös hyvä keino estää pikavippikierteeseen joutumista ja siitä nousemista, mutta vain noin 30 kuntaa tarjoaa sitä tällä hetkellä ja sosiaalisen luoton saamisen ehdot ovat hyvin tiukat. Arvoisa puhemies, kysyisin ministeriltä: voisiko hallitus aloittaa lainsäädäntövalmistelun sosiaalisen luototuksen ulottamisesta koko Suomeen ja sen ehtojen muuttamisesta sen saatavuuden parantamiseksi?

16.51 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusministeri Häkkäsen kanssa tässä pohdimme lyhyesti kysymyksen aikana, että aihepiirikokonaisuus on todellakin tietyllä tavalla kahden hallinnonalan vastuulla. Kuten totesitte, on ylivelkaantumiskysymykset ja niihin liittyvä velkaneuvontajärjestelmä, jolla voidaan nähdä myös vahva sosiaalinen ulottuvuus, ja sitten erikseen on olemassa, kuten mainitsitte, sosiaalisen luototuksen järjestelmä.

Olen itse kiinnittänyt samaan huomiota, että se on verrattain vähän käyttöön otettu järjestelmä, siitä huolimatta että sen seuraukset voisivat olla pitkäjänteisiä talouden näkökulmasta mutta puhumattakaan sen henkisen paineen vähentämiseksi, mikä liittyy vähävaraisuuteen. Minusta on tutkimisen arvoinen kysymys, ajatellen myös tulevaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja maakuntauudistuksen yhdistelmää, kenen vastuulle uudessa mallissa tuo kuvio kuuluisi ja voitaisiinko tätä levittää ja kehittää. [Puhemies koputtaa] Minusta harkinnan arvoinen kysymys ja sitä kautta ehdotus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

16.52 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia positiivisesta suhtautumisesta. Toivon todella, että sosiaalinen luototus etenee koko Suomeen ja tulee paremmin sitä tarvitsevien saataville.

Yksi merkittävä ylivelkaantumiseen liittyvä epäkohta on maksuhäiriömerkintöjen rangaistusluontoinen säilyminen jopa 2—4 vuotta jopa niissäkin tapauksissa, joissa velka on jo maksettu. On vaikea ymmärtää, miksi velkansa jo hoitaneita kansalaisia roikotetaan vuosikaupalla tilanteessa, jossa elämän perusedellytykset, kuten asunnon ja puhelinliittymän saaminen, vaarantuvat maksuhäiriömerkinnän vuoksi. Viime vuonna jätetyssä, yhteensä 138 kansanedustajan allekirjoittamassa lakialoitteessa esitettiin, että maksuhäiriömerkinnät poistettaisiin, kun velka on suoritettu tai kun sen peruste on vanhentunut. Kysynkin nyt ministeriltä: aioteko viedä tätä aloitetta eteenpäin [Puhemies koputtaa] ja oletko valmis maksuhäiriömerkintöjen rangaistusluontoisen säilyttämisen lopettamiseen?

16.53 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa velkaongelma tällä hetkellä kasvaa. Yhä useampi kotitalous ja yhä useampi yksittäinen ihminen on joutunut velkakierteeseen, ja ne aiheuttavat inhimillisesti äärimmäisen vaikeita tilanteita. Meillä on tietysti perinteisiä haasteita — voi tulla yrittäjälle konkurssi, ihmiselle sairautta, työttömyyttä tai muuta ja ei pysty lainaa maksamaan, tai muuten ehkä tavallisissa arjen askareissa tekee liikaa ostoksia ja ajautuu sitä kautta velkakierteeseen — ja tämä vähän uudempi ilmiö, pikavipit ja ylisuuret korot, on myös yksi ilmiö, jota pitää tässä yhteydessä taklata.

Hallitus tekee tällä hetkellä itse asiassa juuri niitä toimenpiteitä, joita tässä on tullut esiin. Talous- ja velkaneuvontaa lisätään, ulosotossa tehdään kannustavammaksi ottaa työtä vastaan, positiivisen luottotietorekisterin selvitys on käynnissä, ja luottotietojen käsittelyä ylipäätään tullaan uudistamaan. Eli luottotietolain uudistaminen tulee tapahtumaan, ja sen valmistelu on nyt jo käynnissä, [Puhemies koputtaa] ja siinä yhteydessä tullaan arvioimaan, kannattaisiko lyhentää näitä merkintöjen aikoja ja onko perustetta enää pitää kahta vuotta ihmisiä odottamassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.